

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

بررسی مقایسه ای سبک زندگی دانشجویان و طلاب (مورد مطالعه: دانشگاهها و حوزه‌های علمیه شهر گرگان)

غلامرضا خوش‌فر

عضو هیأت علمی دانشگاه گلستان

khoshfar@gmail.com

حمیده علی نیا

طلبه سطح سه، رشته تفسیر و علوم قرآنی، مدرسه علمیه الزهرا (س) گرگان

Alineia1393@gmail.com

عاطفه آخوندی

طلبه سطح سه، رشته فقه و اصول، مدرسه علمیه الزهرا (س) گرگان

Akhundi11430@gmail.com

محبوبه سادات حاجی میر قاسمی

طلبه سطح سه، رشته فقه و اصول، مدرسه علمیه الزهرا (س) گرگان

Mirqasemi.mahboub@gmail.com

طاهره غریب

طلبه سطح سه، رشته فقه و اصول، مدرسه علمیه الزهرا (س) گرگان

taheregharib@gmail.com

چکیده

سبک زندگی معنایی است که از به هم تنیدگی و پیوند عوامل متعددی که در شیوه های زندگی یا اقلیم های زیستن انسان تأثیر می گذارد، و می توان از آن به عنوان شیوه زندگی طبقات و گروه های اجتماعی مختلف جامعه تعبیر کرد که افراد جامعه با پیروی از الگوهای رفتاری، باورها، هنجارها و ارزش های اجتماعی یا انتخاب نمادهای فرهنگی و منزلتی خاص، تعلقات خود را نسبت به آن هویدا می کنند. موضوع این پژوهش سبک زندگی و هدف آن، شناسایی سبک زندگی طلاب و دانشجویان و مقایسه رابطه بین عوامل اجتماعی و فرهنگی با سبک زندگی در دو گروه فوق الذکر است. روش تحقیق در این مطالعه، توصیفی از نوع پیمایشی بوده و جامعه آماری شامل کلیه طلاب و دانشجویان شاغل به تحصیل در سال ۹۵-۱۳۹۴ در شهر گرگان می باشد که ۳۹۹ نفر از آنان با استفاده از فرمول کوکران تعیین و به عنوان نمونه آماری با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب، انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه‌ی محقق ساخته می باشد که اعتبار آن با استفاده از اعتبار محتوایی از نوع صوری با نظر متخصصان و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۷۰۸)، مورد تأیید قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که غلبه سبک زندگی طلاب از نوع سنتی و در مقابل غلبه سبک زندگی دانشجویان از نوع بینابین (متمایل به مدرن) می باشد.

واژگان کلیدی: سبک زندگی، اوقات فراغت، دانشجو، طلبة، گرگان.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

Abstract

The subject of this study, lifestyle and aims to identify lifestyle scholars and students and compare the relationship between social and cultural factors and lifestyle in the two aforementioned groups. stratified random sampling method selected and studied. In order to collect data, a researcher-made questionnaire which its reliability using the content validity of the formal with experts and its reliability by using Cronbach's alpha coefficient (0/708), was approved. The results showed that the prevalence of students from traditional lifestyles and the prevalence of lifestyle-type intermediate students (Towards Modern) respectively.

Keywords: Lifestyle, Free time, students, scholars, Gorgan.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

مقدمه

مفهوم «سبک زندگی» از جمله مفاهیم علوم اجتماعی و علم جامعه‌شناسی است که در دهه‌های اخیر مورد توجه عالمان علوم اجتماعی و مدیران فرهنگی جامعه قرار گرفته است، معنایی است حاصل از به هم تنیدگی و پیوند عوامل متعددی که در شیوه‌های زندگی یا الگوهای زیستن انسان تأثیر می‌گذارد، و می‌توان از آن به عنوان شیوه زندگی طبقات و گروه‌های اجتماعی مختلف جامعه تعبیر کرد که افراد جامعه با پیروی از الگوهای رفتاری، باورها، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی یا انتخاب نمادهای فرهنگی و منزلتی خاص، تعلقات خود را نسبت به آن هویدا می‌کنند. فرهنگ علوم اجتماعی سبک زندگی را به نوع زندگی یا نوع معیشت ترجمه کرده که منظور چگونگی جریان حیات و شیوه زندگی انسان‌ها به صورت فردی و گروهی است و چگونگی استفاده از درآمد، طول زمان کار، شیوه لباس پوشیدن، تغذیه، نحوه آرایش، محل سکونت، رفتارهای دینی و فرهنگی و... را شامل می‌شود. در این میان، عوامل فرهنگی همچون مصرف رسانه‌ای، اعتقادات مذهبی (اعتقادات دینی)، و عوامل اجتماعی از جمله ارزش‌های اجتماعی، سرمایه اجتماعی و... نقش اساسی در اشاعه سبک‌های مختلف زندگی ایفا می‌کنند، به طوری که بیش از سایر اقشار جامعه، قشر جوان به ویژه صنف دانشجویان و طلاب را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. دانشجویان بر فردی اطلاق می‌گردد که در برهه‌ی زمانی خاصی مشغول به تحصیل است، و بعد از گذراندن دوره تحصیلی عنوان دانشجوی بر او صدق پیدا نمی‌کند، در حالیکه طلبه عبارتست از فردی که علاوه بر مدت زمانی که در حال تحصیل است در تمام طول زندگی خود مادامی که در مسیر علوم دینی قرار دارد، در جهت تبلیغ آن می‌کوشد و در پی تهذیب خود است، این عنوان بر او اطلاق می‌گردد. هر یک از این دو صنف دارای سبک زندگی‌ای با ویژگی‌های خاصی هستند که آنها را از یکدیگر متمایز می‌سازد، از طرفی در جامعه به سبب شوون این دو قشر، از این افراد منش و روش خاصی انتظار می‌رود از جمله رعایت سلوک معنوی، شیوه پوشش، حضور در برخی از اماکن و... لذا در این تحقیق تلاش می‌شود تا به این سوال پاسخ درخوری داده شود که سبک زندگی دانشجویان و طلاب چگونه است؟ چه تفاوتی در سبک زندگی طلاب و دانشجویان وجود دارد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

واکاوی سبک زندگی اعضای یک جامعه یا اعضای گروه‌های خاصی از جامعه همواره از نظر اندیشمندان علوم اجتماعی دارای اهمیت ویژه‌ای بوده است. تغییر روش زندگی دانشجویان و طلاب، نفوذ عوامل فرهنگی بیگانه، تغییر فرهنگ بومی، تغییر رفتارهای اجتماعی و... ضرورت شناخت و تحلیل عوامل مختلف اجتماعی_ فرهنگی مؤثر بر سبک زندگی طلاب و دانشجویان را ایجاد نموده است لذا با شناسایی و بیان ارتباط عوامل فرهنگی و اجتماعی با سبک زندگی از یک طرف می‌توان سطح نفوذ عوامل تخریب‌کننده را کاهش داد، از طرف دیگر زمینه‌هایی را برای تقویت عوامل اجتماعی و فرهنگی مثبت و تأثیر گذار در شکل‌گیری سبک زندگی مطلوب فراهم نمود. با عنایت به فواید و سودمندی‌هایی که از طریق انجام این تحقیق حاصل می‌شود و با توجه به خلاء پژوهشی موجود در این زمینه و همچنین با در نظر داشتن اینکه انجام تحقیق در این خصوص به ارتقاء ادبیات موضوع و گسترش مرزهای دانش می‌انجامد، انجام این تحقیق از اهمیت و ضرورت بالایی برخوردار است.

ادبیات (پیشینه) تحقیق

پژوهش‌های مرتبط با سبک زندگی را می‌توان به شرح جدول ذیل خلاصه نمود:

جدول شماره ۱- جمع بندی پیشینه تحقیق

Psychology and Educational Sciences
Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

ردیف	محقق	سال	عنوان	هدف	روش	نتیجه
۱	دالوندی	۱۳۹۲	تبیین سبک زندگی سلامت محور مبتنی بر فرهنگ اسلامی	طراحی و تبیین سبک های زندگی سلامت محور در فرهنگ اسلامی بر اساس نظرات، تجارب و ادراک روحانیون، اساتید	پیمایش	طرفیت سازی در خانواده، توانمند سازی آن و اصلاح الگوی سبک زندگی در روند دستیابی به سرمایه اجتماعی و جامعه سالم با بهره گیری از آموزه های دینی امکان پذیر است که استفاده از این دستورات و توصیه های دینی به عنوان یک عامل تأثیر گذار در اصلاح سبک زندگی فعلی مسلمانان می باشد.
۲	قربان نیا	۱۳۹۲	ارتقاء سبک زندگی با اصلاح الگوی مصرف	بررسی ارتقاء سبک زندگی افراد از طریق اصلاح الگوی مصرف	پیمایش	اصلاح الگوی مصرف با عطف به زمینه های اجتماعی و فرهنگی آن زمانی تحقق می یابد که در دو زمینه، تغییرات لازم ایجاد شود؛ نخست، تغییر در ساخت فرهنگی و سپس تغییر و اصلاح نهاد خانواده و سبک زندگی ساختارهای اجتماعی.
۳	زارع	۱۳۹۱	بررسی سبک زندگی جوانان در شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن	شناسایی سبک زندگی جوانان در شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن	پیمایش	با بیان تمیز بین چهار سبک زندگی مذکور، سبک های زندگی لذتجویانه - زیبایی شناسانه، خرده فرهنگی، کارکردگرایانه و در نهایت منفعلانه، به ترتیب بیشترین میانگین را در بین جوانان شهر تهران داشته اند.
۴	عیوضی	۱۳۹۰	مبانی سبک زندگی مؤمنانه با نگاهی به مکاتب مادی با تاکید بر اقتصاد	شناسایی مبانی سبک زندگی مؤمنانه با نگاهی به مکاتب مادی و تاکید بر اقتصاد	پیمایش	سبک زندگی مؤمنانه در ساحت اقتصادی با استفاده از الگوهای نظری موجود بر پایه اصول سه گانه اقتدار شناسی - معاد شناسی - انسان شناسی و بهره بری در زیر فضای این کلان ساحت ها، تعالیم و ارزش ها و رفتارهای برآمده از متن دین، زندگی اقتصادی انسان مؤمن را رقم می زند.
۵	حمیدی	۱۳۸۷	سبک زندگی و پوشش زنان در شهر تهران	شناسایی سبک زندگی متفاوت، تبیین تمایز و ترسیم انواع پوشش زنان در شهر تهران	پیمایش	با توصیف نوع پوشش زنان در محیط های اجتماعی گوناگون و برخی مؤلفه های زندگی آنان، نظیر میزان درآمد، سرمایه های اقتصادی و فرهنگی، و مصاحبه نوع پوشش و وضعیت اجتماعی زنان به ۹ تیپ از هم متمایز شده اند.

Psychology and Educational Sciences
Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

سه گونه سبک زندگی در تبلیغات مطرح شده است، سبک زندگی مبتنی بر: (۱) نمایش الگو و ارزش‌های مربوط به طبقات اجتماعی، (۲) مصرف کالاهای فرهنگی و اقتصادی، (۳) الگوهای مدرن و سنتی. بدین معنی که بیشتر الگوها و ارزش‌های مربوط به زندگی «مدرن» «طبقات متوسط» و «مرفه» جامعه در تبلیغات عرضه شده است.	شناسایی مولفه‌های سبک زندگی در تبلیغات تجاری تلویزیون	بررسی مولفه‌های سبک زندگی در تبلیغات تجاری تلویزیون	۲۰۱۳	رسولی	۶
---	---	---	------	-------	---

همچنان که ملاحظه می‌شود، ترتیب چینش این مطالعات در جدول؛ ترتیب نزولی می‌باشد یعنی اول مطالعات متأخر و بعد مطالعات متقدم ذکر شده‌اند. با توجه به جمع بندی و خلاصه پیشینه پژوهش در می‌یابیم که شش پژوهش ذکر شده، با روش پیمایشی انجام شده‌اند. کمیت پژوهش‌های انجام شده از لحاظ روش شناسی نشان می‌دهد که پژوهش‌های نسبتاً بیشتری به ویژه در سالهای اخیر با استفاده از رویکرد کمی (پیمایشی) انجام شده‌اند. از این میان غالب تحقیقات انجام شده با موضوع سبک زندگی با جامعه‌ی آماری متفاوت بوده است آنچه می‌تواند تحقیق پیش روی را از موارد دیگر متمایز کند بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر سبک زندگی در میان طلاب و دانشجویان شهر گرگان می‌باشد.

اهداف

- ۱- شناسایی سبک زندگی طلاب و دانشجویان.
- ۲- شناسایی تفاوت سبک زندگی طلاب و دانشجویان.
- ۳- شناسایی تفاوت سبک زندگی طلاب و دانشجویان به تفکیک جنسیت.
- ۴- ارائه راهکارهایی به منظور بهبود وضعیت موجود.

مدل مفهومی تحقیق

در این تحقیق با تبیین سبک زندگی تحت تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی از ترکیبی از دیدگاه‌های گیدنز، بردیو، ماکس وبر، پات نام، ویلن استفاده می‌شود. پس از استخراج متغیرهای پژوهش از دیدگاه‌های نظری اندیشمندان، مدل تحلیلی تحقیق به شرح زیر ترسیم می‌گردد.

جدول ۲: مدل مفهومی سنجش سبک زندگی

مفهوم (Concept)	ابعاد (Dimension)	گویه (سوالات) (Question)
نحوه گذراندن اوقات فراغت	تفریح و استراحت	میزان استفاده از اینترنت جهت کسب اطلاعات تازه به طور مستمر
		اوقات فراغتمان را با اقوام و خویشاوندان خود می‌گذرانیم
		در ایام تعطیل به اتفاق خانواده به مکان‌های تفریحی می‌رویم
		بودن در کنار دوستان را به بودن در کنار اعضای خانواده ترجیح می‌دهم
		گوش دادن به موسیقی
مصرف و کنش فرهنگی	فرهنگ و تفریح	تماشای ماهواره را تا چه اندازه در زندگی خود مفید می‌دانید
		برنامه‌های ماهواره بیش از اینکه آموزنده و آگاه‌کننده باشد مبتدل و منحرف‌کننده است
		برای تناسب اندامم به فعالیت‌های ورزشی مستمر می‌پردازم
		مهم‌ترین معیار برای من در انتخاب همسر، اصالت خانوادگی است
تغذیه	تغذیه و سلامت	اکثر اوقات غذا را در منزل طبخ می‌کنیم و به اتفاق خانواده در بیرون از منزل صرف می‌کنیم
		برایم آنچه مهم است سیر شدنم بوده و به کیفیت غذا توجهی نمی‌کنم

Psychology and Educational Sciences
Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

در هنگام غذا خوردن به سلامت جسمانی ام توجه می نمایم	پوشاک و مدگرایی	
تلاش می کنم که در هنگام غذا خوردن به فکر تناسب اندامم باشم		
تمایلی به طبخ غذا در خانه ندارم		
ما معمولاً در هنگام صرف وعده‌های غذایی منتظر بزرگتر خانواده می‌مانیم		
در انتخاب پوشاک، توجه به مد روز برایم مهم است		
مردان می‌توانند لباس زنان و زنان می‌توانند لباس مردان را بپوشند		
پیروی از مدل‌های لباس و آرایش غربی ضرورتی ندارد		
برای زیبایی خود از وسایل آرایشی مد روز استفاده می‌کنم		
سعی می‌کنم از وسایل لوکس در منزل استفاده کنم		

فرضیه تحقیق:

۱- بین سبک زندگی طلاب و دانشجویان تفاوت وجود دارد.

۲- روش تحقیق:

روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ ماهیت، پیمایشی می‌باشد که به عنوان پرکاربردترین شیوه مطالعاتی در حوزه علوم اجتماعی بشمار می‌رود. جامعه (جمعیت) آماری در هر پژوهشی تعیین کننده چارچوب نمونه گیری می‌باشد. لذا جامعه ی (جمعیت) آماری این پژوهش شامل کلیه ی طلاب و دانشجویان مستقر در حوزه های علمیه و دانشگاه های شهر گرگان می باشند که بر اساس آخرین اطلاعات، تعداد آنها در مجموع ۲۲۵۰۰ نفر می باشد. تعیین حجم نمونه و انتخاب نمونه با اندازه کافی به منظور جمع آوری اطلاعات معتبر از اهمیت بسزایی برخوردار است. حجم نمونه باید به اندازه ای باشد که نتایج حاصل عیناً با نتایج همان مطالعه در جامعه ای که نمونه از آن انتخاب شده است برابر باشد (دلاور، ۱۳۸۲: ۱۱۹). برای تعیین حجم نمونه از فرمول منطقی کوکران (Cochran) ۱ استفاده شد که اجزای آن به شرح ذیل می باشد:

$$t = 1/96 \text{ (ضریب اطمینان)}$$

$$d = 0/5 \text{ (میزان دقت احتمالی)}$$

$$P = 0/5 \text{ (احتمال قرار گرفتن در نمونه)}$$

$$q = 0/05 \text{ (احتمال قرار نگرفتن در نمونه)}$$

$$N = 22500 \text{ (جامعه آماری)}$$

$$n = 384 \text{ (حجم نمونه)}$$

1 -

$$n = \frac{\frac{(t)^2 (pq)}{(d)^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{(t)^2 (pq)}{(d)^2} - 1 \right)}$$

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

بر مبنای محاسبات انجام گرفته تعداد ۳۸۴ نفر حجم نمونه این پژوهش را تشکیل می دهند لازم به ذکر است که برای افزایش میزان دقت احتمالی، حجم نمونه تحقیق به ۳۹۹ نفر افزایش داده شد. برای انتخاب نمونه ها در این تحقیق از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شده است به طوری که تعداد ۳۹۹ نفر نمونه در میان هر یک از گروه های دوگانه فوق به طور متناسب توزیع می شوند. جدول ذیل نمونه آماری تحقیق را بر حسب محل تحصیل به تفکیک برای دو گروه طلاب و دانشجویان نشان می دهد:

جدول ۳: توزیع نمونه های آماری بر اساس وضعیت پاسخگو و سن

ردیف	سن	طلبه	دانشجو	کل
۱	۱۵-۱۹	۵۱	۳۶	۸۷
۲	۲۰-۲۴	۸۴	۱۲۷	۲۱۱
۳	۲۵-۲۹	۴۶	۲۰	۶۶
۴	۳۰-۵۰	۲۶	۹	۳۵
۵	جمع	۲۰۷	۱۹۲	۳۹۹

جدول ۴: توزیع فراوانی پاسخگویان نمونه را بر حسب محل تحصیل پاسخگو

ردیف	محل تحصیل پاسخگو	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
۱	دانشگاه	گلستان	۱۰
۲		علوم پزشکی	۱۰
۳		پیام نور	۹/۸
۴		آزاد	۹
۵		کشاورزی	۹/۳
۶	حوزه	الزهرا (س)	۱۱/۳
۷		صدیقه فاطمه (س)	۸/۳
۸		سفیران هدایت	۵/۸
۹		امام خمینی	۱۲/۵
۱۰		شفا	۶/۳
۱۱		امام صادق	۷/۸
۱۲		جمع	۳۹۹

ابزار جمع آوری داده ها

برای سنجش مفاهیم و اندازه گیری متغیرهای تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته، که با استفاده از نظر متخصصان در چند نوبت مورد حک و اصلاح قرار گرفته در این تحقیق استفاده شده است.

اعتبار

منظور از اعتبار این است که مقیاس و محتوای ابزاری سوالات مندرج در ابزار دقیقاً متغیرهای موضوع مورد مطالعه را بسنجد. یعنی اینکه هم داده های گردآوری شده از طریق پرسشنامه مازاد بر نیاز تحقیق نباشد و هم اینکه بخشی از داده

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

های مورد نیاز در رابطه با سنجش متغیرها در محتوای ابزار حذف نشده باشد یا به عبارت دیگر، عین واقعیت را به خوبی نشان دهد (حافظ نیا، ۱۳۸۷: ۱۵۴). اعتبار ابزار سنجش (پرسشنامه) در مطالعه حاضر با استفاده از روش اعتبار محتوایی از نوع اعتبار صوری^۲ مورد تأیید متخصصان قرار گرفته است.

پایایی

پایایی نشانده میزان همبستگی بین گویه‌های یک مفهوم می‌باشد و در مجموع گویای درک و فهم یکسان پاسخگویان نسبت به سوالات پرسش‌نامه است در این تحقیق برای سنجش میزان پایایی ابزار از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. جدول ذیل میزان ضریب آلفای کرونباخ را نشان می‌دهد:

جدول ۵: میزان ضریب آلفای کرونباخ را نشان می‌دهد:

میزان ضریب آلفای کرونباخ	تعداد آیتم	مفهوم	ردیف
۰/۷۰۸	۲۰	سبک زندگی	۱

با عنایت به اینکه میزان ضریب آلفای کرونباخ برای مفهوم اصلی استفاده شده در این تحقیق بیش از ۰/۷ می‌باشد، لذا میزان پایایی سوالات مربوط به سنجش این مفهوم در حد قابل قبولی است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آماری توصیفی نظیر فراوانی، درصد فراوانی، جداول و نمودارهای توزیع فراوانی و آزمون‌های آمار استنباطی مانند کای اسکور با استفاده از نرم افزار SPSS به کار گرفته شده است.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

۳- یافته ها

در این فصل داده های تحقیق مورد توصیف و تحلیل قرار می گیرند. ابتدا متغیرهای زمینه ای توصیف می شوند و سپس متغیرها و مفاهیم اصلی تحقیق مورد بررسی قرار می گیرند، در ادامه این فصل پس از توصیف داده ها به تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های تحقیق پرداخته می شود.

الف) توصیف متغیرهای زمینه ای (سیمای نمونه آماری):

جدول ۶: سیمای نمونه آماری تحقیق

ردیف	گزینه ها	طلبه		دانشجو		کل	
		فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
۱	سن	۵۱	۲۶/۶	۳۶	۱۸/۸	۸۷	۲۱/۸
		۸۴	۴۰/۶	۱۲۷	۶۶/۱	۲۱۱	۵۲/۶
		۴۶	۲۲/۲	۲۰	۱۰/۴	۶۶	۱۶/۵
		۲۶	۱۲/۶	۹	۷/۴	۳۵	۸/۸
		۲۰۷	۱۰۰	۱۹۲	۱۰۰	۳۹۹	۱۰۰
		میانگین		۲۱/۹۵۳		۲۳/۲۹۹	
۲	تحصیلات	۰	۰	۳۷	۱۷/۸	۳۷	۹/۳
		۵	۲/۶	۳۹	۱۸/۸	۴۴	۱۱
		۱۶۵	۸۵/۹	۱۰۴	۵۰/۲	۲۶۹	۶۷/۴
		۲۲	۱۱/۴	۲۷	۱۳	۴۹	۱۵
		۱۹۲	۱۰۰	۲۰۷	۱۰۰	۳۹۹	۱۰۰
		میانگین		۱۶/۱۸۷		۱۵/۰۳۸	
۳	محل تولد	۲۶	۱۳/۵	۶۶	۳۱/۹	۹۲	۲۳/۱
		۱۶۶	۸۶/۵	۱۴۱	۶۸/۱	۳۰۷	۷۶/۹
		۱۹۲	۱۰۰	۲۰۷	۱۰۰	۳۹۹	۱۰۰
		میانگین		۱۶/۱۸۷		۱۵/۰۳۸	
۴	محل سکونت	۳۳	۱۷/۲	۶۷	۳۲/۴	۱۰۰	۲۵/۱
		۱۵۹	۸۲/۸	۱۴۰	۶۷/۶	۲۹۹	۷۴/۹
		۱۹۲	۱۰۰	۲۰۷	۱۰۰	۳۹۹	۱۰۰
		میانگین		۱۶/۱۸۷		۱۵/۰۳۸	

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

۱۷/۶۱۴	۱۷/۴۲۰	۱۷/۸۰۵	میانگین	مدت اقامت	۵
۱۶۵۰۰۶۰	۱۱۳۰۱۹۶	۲۱۶۹۹۳۴	میانگین	هزینه ماهانه	۶

سبک زندگی

برای سنجش سبک زندگی در این تحقیق ۲۰ گویه طراحی و تنظیم گردیده و پس از اطمینان از اعتبار و پایایی سؤالات اقدام به جمع آوری داده ها شد که شرح آن در جدول ذیل آمده است:

جدول ۷: توزیع فراوانی پاسخگویان نمونه بر حسب گویه های سبک زندگی

میانگین	توزیع نسبی				سؤالات	ابعاد
	خیلی زیاد	زیاد	کم	خیلی کم		
۲/۲۷	۷/۸	۳۶/۶	۳۱/۳	۲۴/۳	میزان استفاده از اینترنت جهت کسب اطلاعات تازه به طور مستمر	نحوه گذراندن اوقات فراغت
۲/۲۶	۷/۸	۳۲/۱	۳۹/۳	۲۰/۸	اوقات فراغتمان را با اقوام و خویشاوندان خود می گذرانیم	
۲/۲۲	۸/۸	۲۷/۳	۴۱/۹	۲۲/۱	در ایام تعطیل به اتفاق خانواده به مکان های تفریحی می رویم	
۱/۸	۶/۳	۱۵/۳	۴۰/۶	۳۷/۸	بودن در کنار دوستان را به بودن در کنار اعضای خانواده ترجیح می دهیم	
۲/۱	۱۷/۸	۲۰/۳	۲۵/۱	۳۶/۸	گوش دادن به موسیقی	
۱/۴۸	۳/۳	۷	۲۴/۶	۶۵/۲	تماشای ماهواره را تا چه اندازه در زندگی خود مفید می دانید	مصرف فرهنگی
۱/۹۷	۱۴/۸	۲۰/۳	۱۲/۸	۵۲/۱	برنامه های ماهواره بیش از اینکه آموزنده و آگاه کننده باشد مبتذل و منحرف کننده است	
۲/۹۶	۳۶/۶	۵۶/۳	۱۶	۱۲	اکثر اوقات غذا را در منزل طبخ می کنیم و به اتفاق خانواده در بیرون از منزل صرف می کنیم	تغذیه
۱/۷۳	۳/۵	۱۴/۵	۳۴/۱	۴۷/۹	برایم آنچه مهم است سیر شدنم بوده و به کیفیت غذا توجهی نمی کنم	
۲/۲۲	۹	۲۶/۱	۴۳/۴	۲۱/۶	در هنگام غذا خوردن به سلامت جسمانی ام توجه می نمایم	
۲/۴۳	۱۶/۸	۲۸/۸	۳۵/۱	۱۹/۳	تلاش می کنم که در هنگام غذا خوردن به فکر تناسب اندامم باشم	
۱/۷۱	۴/۸	۱۲/۳	۳۲/۶	۵۰/۴	تمایلی به طبخ غذا در خانه ندارم	
۲/۰۹	۱۴	۱۶/۵	۳۴/۶	۳۴/۸	ما معمولا در هنگام صرف وعده های غذایی منتظر بزرگتر خانواده می مانیم	
۲/۱۲	۱۰/۸	۲۳/۱	۳۴/۳	۳۱/۸	در انتخاب پوشاک، توجه به مد روز برایم مهم است	پوشاک
۱/۳۳	۳/۳	۴/۵	۱۴/۵	۷۷/۷	مردان می توانند لباس زنان و زنان می توانند لباس مردان را بپوشند	
۲/۰۲	۱۱/۳	۱۷/۳	۳۳/۸	۳۷/۶	برای تناسب اندامم به فعالیت های ورزشی مستمر می پردازم	مدیریت بدن
۱/۹۱	۹/۸	۱۴/۵	۳۳/۶	۴۲/۱	پیروی از مدل های لباس و آرایش غربی ضرورتی ندارد	مدگرایی
۱/۸۰	۵/۵	۱۵	۳۳/۶	۴۵/۹	برای زیبایی خود از وسایل آرایشی مد روز استفاده می کنم	
۲/۰۷	۱۰	۲۱/۳	۳۴/۳	۳۴/۳	سعی میکنم ا زوسایل لوکس در منزل استفاده کنم	
۱/۹۳	۷/۸	۱۱/۸	۴۶/۶	۳۳/۸	مهم ترین معیار برای من در انتخاب همسر، اصالت خانوادگی است	کنش اجتماعی

میانگین میانگین ها = ۱/۶۸۳

مقایسه سبک زندگی طلاب و دانشجویان

سبک زندگی طلاب و دانشجویان در سه مقوله سنتی، بینابین و مدرن با تلفیق چهار بُعد مصرف و کنش فرهنگی، تغذیه، پوشاک و مدگرایی و نحوه گذراندن اوقات فراغت می باشد که جدول توزیع فراوانی پاسخگویان نمونه بر حسب مقایسه سبک زندگی طلاب و دانشجویان به شرح ذیل است.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

جدول ۸: توزیع فراوانی پاسخگویان نمونه بر حسب مقایسه سبک زندگی طلاب و دانشجویان

ردیف	سبک زندگی	طلبه		دانشجو		کل	
		فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
۱	سنتی	۱۲۲	۵۸/۹	۴۶	۲۴	۱۶۸	۴۲/۱
۲	بینابین	۶۸	۳۲/۹	۱۰۴	۵۴/۲	۱۷۲	۴۳/۱
۳	مدرن	۱۷	۸/۲	۴۲	۲۱/۹	۵۹	۱۴/۸
۴	جمع	۲۰۷	۱۰۰	۱۹۲	۱۰۰	۳۹۹	۱۰۰

همانطور که ملاحظه می کنید سبک زندگی طلاب و دانشجویان تفاوت زیادی با هم دارد. بر اساس یافته های این پژوهش ۵۸/۹ درصد طلاب سبک زندگیشان سنتی، ۳۲/۹ درصد بینابین و تنها ۸/۲ درصد متمایل به سبک زندگی مدرن هستند. این در حالی است که ۵۴/۲ درصد دانشجویان سبک زندگی شان بینابین است و ۲۱/۹ درصد مدرن و ۲۴ درصد آنان متمایل به سبک زندگی سنتی دارند.

بر اساس اطلاعات جدول ۴۲/۱ درصد جامعه آماری سبک زندگی سنتی را پسندیده و ۴۳/۱ درصد سبک زندگی شان بینابین است و مابقی یعنی ۱۴/۸ درصد متمایل به مدرنیته هستند.

تفاوت سبک زندگی طلاب و دانشجویان

به نظر می رسد سبک زندگی دانشجویان در مقایسه با طلاب متفاوت باشد. با وجود اشتراکات فراوان به لحاظ موقعیت سنی و وضعیت تحصیلی، تفاوت های قابل ملاحظه ای در شیوه زندگی طلاب در مقایسه با دانشجویان وجود دارد. تفاوت در نوع و محتوای مواد آموزشی و شرایط تحصیل در حوزه و دانشگاه موجبات تفاوت در ارزش ها، نگرش ها و رفتارهای این دو قشر را فراهم می نماید. جهت آزمون تفاوت سبک زندگی بین دو گروه از پاسخ گویان (طلاب و دانشجویان) از آزمون کای اسکوئر (خی دو) استفاده شد. نتیجه آزمون به شرح جداول ذیل می باشد.

جدول ۹: تفاوت سبک زندگی بر حسب وضعیت پاسخگو (طلبه و دانشجو)

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار آزمون کای اسکوئر	درجه آزادی	سطح معناداری
وضعیت پاسخگو (طلبه و دانشجو)	سبک زندگی	۶۱/۸۲۰	۲	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معنی داری آزمون تفاوت معنی داری بین دو گروه از پاسخ گویان به لحاظ سبک زندگی وجود دارد. به گونه ای که سبک زندگی غالب دانشجویان به سوی بینابین و سبک زندگی اغلب طلاب به سوی سنتی متمایل دارد. برای تأکید این مطلب به جدول ذیل اشاره می شود.

جدول ۱۰: فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار انواع سبک زندگی بر حسب وضعیت پاسخگو

دانشجو		طلبه		سبک زندگی			
مورد انتظار		مشاهده شده		مورد انتظار		مشاهده شده	
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

۴۲/۱۸۷	۸۱	۲۴	۴۶	۴۲/۰۲۸	۸۷	۵۸/۹	۱۲۲	سنتی
۴۳/۲۲۹	۸۳	۵۴/۲	۱۰۴	۴۲/۹۹۵	۸۹	۳۲/۹	۶۸	بینابین
۱۴/۵۸۳	۲۸	۲۱/۹	۴۲	۱۴/۹۷۵	۳۱	۸/۲	۱۷	مدرن
۱۰۰	۱۹۲	۱۰۰	۱۹۲	۱۰۰	۲۰۷	۱۰۰	۲۰۷	جمع

بر اساس یافته های موجود از تحقیق حاضر به بین نتیجه رسیدیم که سبک زندگی طلاب به سمت سبک زندگی سنتی تمایل زیادی دارد با توجه به اینکه مقدار مشاهده شده از مقدار انتظار بیشتر بوده تأیید کننده سنتی بودن سبک زندگی طلاب می باشد یعنی مقدار مورد انتظار ۴۲/۰۲۸ درصد و مقدار مشاهده شده ۵۸/۹ درصد می باشد از طرفی تعداد مشاهده شده در سبک زندگی بینابین و مدرن از مقدار انتظار کمتر بوده و این نیز خود تأییدی بر سنتی بودن سبک زندگی طلاب می باشد. در مقابل سبک زندگی دانشجویان را می توان که به سمت مدرن بودن متمایل است زیرا در سبک زندگی آن ها موارد مشاهده شده از موارد مورد انتظار در سبک زندگی بینابین و مدرن بیشتر است. تعداد مورد انتظار در سبک زندگی بینابین ۴۳/۲۲۹ درصد و در مشاهده شده ۵۴/۲ درصد و نیز در سبک زندگی مدرن مورد انتظار ۱۴/۵۸۳ درصد و مشاهده شده ۲۱/۹ درصد می باشد که این خود تأیید کننده رویکرد بیشتر دانشجویان به سبک زندگی مدرن می باشد.

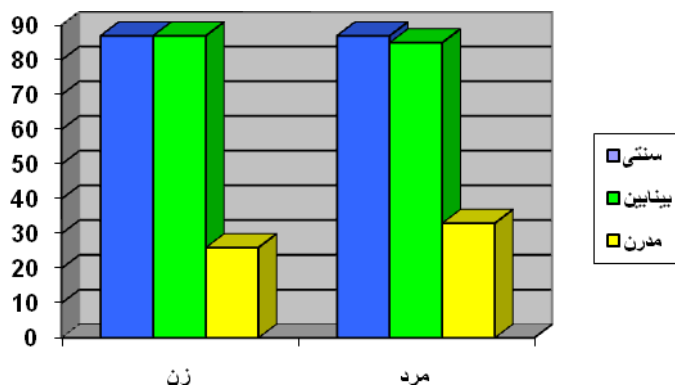
تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت

جهت آزمون تفاوت سبک زندگی بین دو گروه از پاسخ گویان (زن و مرد) از آزمون کای اسکوئر (خی دو) استفاده شد. نتیجه آزمون به شرح جدول ذیل می باشد.

جدول ۱۱: تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار آزمون کایاسکوئر	درجه آزادی	سطح معناداری
جنسیت	سبک زندگی	۱/۰۶۶	۲	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معنی داری آزمون تفاوت معنی داری بین دو گروه از پاسخ گویان به لحاظ سبک زندگی وجود دارد. به گونه ای که سبک زندگی مردان مدرن تر و سبک زندگی زنان سنتی تر می باشد.

نمودار شماره ۱: تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت

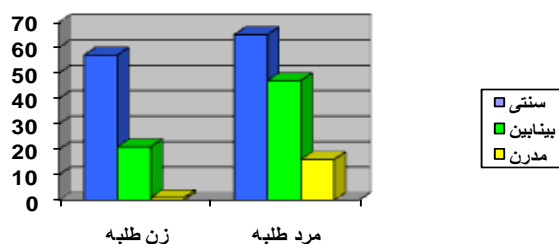
Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

اما جدول ذیل کاذب بودن این معنی داری را نشان می دهد:

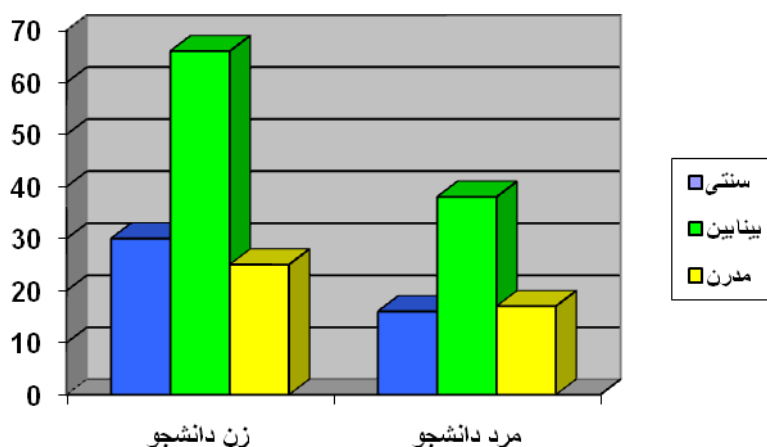
جدول ۱۲: تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت با کنترل وضعیت پاسخگویان (طلبه-دانشجو)

ردیف	وضعیت پاسخگو	نام آزمون	مقدار آزمون	درجه آزادی	سطح معنی داری (sig)
۱	طلبه	کای اسکوئر	۱۲/۸۲۰	۲	۰/۰۰۲
۲	دانشجو	کای اسکوئر	۰/۳۲۴	۲	۰/۸۵۰

با کنترل وضعیت پاسخگویان (طلبه-دانشجو) ملاحظه گردید که تفاوت معنی داری بین سبک زندگی بر حسب جنسیت صرفاً در میان طلاب معنی دار می باشد در حالی که این تفاوت در میان دانشجویان معنی دار نیست بدین ترتیب می توان گفت که تفاوت معنی دار حاصله بر اساس جنسیت کاذب بوده و تحت تأثیر وضعیت پاسخگویان این تفاوت خنثی شده و از بین رفته است به طوری که تفاوت معنی دار بین جنسیت و سبک زندگی صرفاً در میان طلاب معنی دار بوده در حالی که در میان دانشجویان تفاوت معنی داری بین جنسیت با سبک زندگی وجود ندارد. نمودارهای ذیل شرح این مطلب می باشند.

نمودار شماره ۲: تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت با کنترل وضعیت پاسخگو (طلبه)

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

نمودار شماره ۳: تفاوت سبک زندگی بر حسب جنسیت با کنترل وضعیت پاسخگو (دانشجو)

نتیجه گیری

سبک زندگی معنایی است که از به هم تنیدگی و پیوند عوامل متعددی که در شیوه های زندگی یا اقلیم های زیستن انسان تأثیر می گذارد، نشأت می گیرد و می توان از آن به عنوان شیوه زندگی طبقات و گروه های اجتماعی مختلف جامعه تعبیر کرد که افراد جامعه با پیروی از الگوهای رفتاری، باورها، هنجارها و ارزش های اجتماعی یا انتخاب نمادهای فرهنگی و منزلتی خاص، تعلقات خود را نسبت به آن هویدا می کنند. موضوع این پژوهش سبک زندگی است و اهداف آن عبارتند از:

- ۱- شناسایی سبک زندگی طلاب و دانشجویان.
- ۲- شناسایی تفاوت سبک زندگی طلاب و دانشجویان.
- ۳- شناسایی تفاوت سبک زندگی طلاب و دانشجویان به تفکیک جنسیت.

با نظر به اینکه سبک زندگی طلاب و دانشجویان در سه مقوله ی سنتی، بینابین و مدرن با تلفیق چهار بُعد مصرف و کنش فرهنگی، تغذیه، پوشاک و مد گرایی و نحوه ی گذراندن اوقات فراغت مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت نتایج تحقیق حاکی از آنست که سبک زندگی طلاب سنتی است و سبک زندگی دانشجویان رو به مدرن است به این ترتیب که دانشجویان تقریباً سه برابر طلاب مؤلفه های سبک زندگی مدرن را انتخاب نمودند.

تعمیم پذیری یافته های پژوهش گویای آنست که تفاوت معنی داری بین دو گروه از پاسخ گویان به لحاظ سبک زندگی وجود دارد. به گونه ای که سبک زندگی غالب دانشجویان به سوی بینابین و سبک زندگی غالب طلاب به سوی سنتی تمایل دارد. با توجه به سطح معنی داری آزمون تفاوت معنی داری بین جنسیت و سبک زندگی وجود دارد به طوری که از میان نمونه آماری سبک زندگی غالب مردان به سوی بینابین و سبک زندگی غالب زنان به سوی سنتی هستند.

محدودیت های پژوهش

تحقیق حاضر به علت بروکراسی موجود در نهاد هایی همچون حوزه و دانشگاه، محدودیت هایی در تکمیل پرسش نامه و بدست آوردن نمونه های جامعه آماری تحقیق، با مشکلاتی روبرو شد که با صبوری محققان مرتفع گردید.

پیشنهادات تحقیق

پیشنهاد کاربردی

با تفاوتی که سبک زندگی طلاب و دانشجویان نسبت به هم دارند، می توان گفت طلاب بواسطه آموزش ها و تعالیمی که مبتنی بر دستورات الهی است و بیشتر بر تعالیمی تکیه می کنند که بر پایه مذهب و فهم مبانی علمی جهت درک بیشتر مبانی دینی می باشد، سبک زندگی آن ها سنتی تر است از طرفی با ورود به سطح عالی تحصیلی و دانشگاه دروس تخصصی تر شده اند و دانشجویان بیشتر به مباحث علمی خود پرداخته و تجارب خود را در راستای رشته تحصیلی مربوطه کسب می کنند لذا می توان گفت جهت ایجاد تعادل بین طلاب و دانشجویان و رسیدن به نقطه ی اشتراک بیشتر در سبک زندگی می توان در این زمینه برنامه ریزی و سیاست گذاری نمود همچنین با برپایی کلاس هایی برای دانشجویان و مراسمات مذهبی و رسیدگی بیشتر به بعد رفتار دینی آن ها می توان گفت هم دانشجویان وهم طلاب را به سمت و سوی زندگی متعادل تر سوق داد.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

پیشنهاد پژوهشی

می توان تحقیقات و پژوهش هایی در حوزه ها و دانشگاه های سایر نقاط کشور با همین عنوان انجام داد و نتایج آن ها را با هم مقایسه نمود تا پی برد آیا در سایر شهر ها هم همچون شهرستان گرگان طلاب سبک زندگی سنتی و دانشجویان سبک زندگی بینابین را دارند.

برای پیشرفت، توجه به امر پژوهش و تحقیق، در جهت نو آوری و کشف علوم و فنون جدید در تمام رشته ها، از جمله موضوع «سبک زندگی» امری ضروری و بدیهی است و روش های ارتقاء فرهنگ جامعه در تمام زمینه ها، و تحقیق در علوم رفتار شناسی، روان شناسی، جامعه شناسی، مردم شناسی و دین شناسی و... برای رسیدن به کشف راه کارهای جدید در کنار روش های درست الگودهی و الگو سازی و ... نیازمند است که مراکز علمی و تحقیقاتی کشور آن را به عهده گرفته و همچنین نهادهای اجرایی در اجرای آن کوشا باشند.

منابع

- ۱- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۸)، مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: انتشارات سمت.
- ۲- حمیدی، نفیسه، سبک زندگی و پوشش زنان در تهران، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، شماره ۱، بهار ۱۳۸۷، ۹۲-۶۵.
- ۳- دلاور، علی (۱۳۹۴) مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی، نشر رشد.
- ۴- رسولی محمد رضا، بررسی تبلیغات تلویزیونی، فصلنامه علوم اجتماعی، دانشگاه علامه، شماره ۲۳، پائیز ۱۳۸۲، ۹۴-۴۳.
- ۵- زارع، بیژن، بررسی سبک زندگی جوانان در شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره پنجم، شماره ۴ (پیاپی ۲۰)، ۱۳۹۱، از صفحه ۱۰۵ تا ۷۵.
- ۶- عیوضی، غلام حسن، سبک زندگی و مصرف، فصلنامه فرهنگی-دفاعی زنان خانواده، سال پنجم، شماره ۱۶، ۱۳۸۸، ۱۴۴-۱۲۴.
- ۷- قربان نیا میرک محله، نرجس و کامیان خزایی، ارتقاء سبک زندگی با اصلاح الگوی مصرف، مجموعه مقالات همایش ملی سبک زندگی اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی آژادشهر، بیستم آذر ۱۳۹۲.

ب- منابع اینترنتی:

- 8-www.modiyar.com
- 9-www.icirib.ir
- 10-www.jpr.kmu.ac.ir
- 11-mayyar.blogfa.com
- 12-www.farsvatan.mihanblog.com
- 13-www.rasekhood.net
- 14-www.hasanhoseini1982.blogfa.com
- 15-www.vista.ir